

Konsten att upprätthålla motivationen

Jag var tidigare övertygad om att det går att leva på konstnärskapet om man bara jobbar tillräckligt hårt och länge. Men faktum kvarstår att det är en försvinnande liten del som kommer dit. Majoriteten jobbar samtidigt med annat för att få inkomst, vilket både är slitsamt och fördröjer framgången, och en inte så liten andel lägger ned konsten helt bara några år efter examen. Själv har jag redan en gång gått in i väggen av att pussla med otrygga och dåligt betalda kulturjobb och knappt klara ekonomin. Hur ska jag samtidigt upprätthålla motivationen till att fortsätta mitt konstnärskap?

Hej Jenny,

Framtiden ligger ljus och skimrande framför dina fötter. Allt är enkelt och lugnt, som en aftonpromenad i en ljummen park. Så kan du välja att se på det. Men det är en flykt från verkligheten. Den park du vandrar är full av okända skrymslen, knotiga rötter att snubbla över, samt att där lurar en och annan människa med inte enbart goda avsikter. Beroende på hur du väljer att se på ditt konstnärskap kan du dock återerövra kontrollen. Men jag ska inte vara naiv, jag vet mycket väl att många konstnärer gått in i den vägg du beskriver. Att verka som konstnär är ingen dans på rosor och att det ibland går upp för att sedan vända och gå ner i bråddjupet ingår i arbetsbeskrivningen. Jag vill dock belysa storheten i det du redan åstadkommit. Det är nämligen, som du skriver, inte helt enkelt att underhålla en aktiv konstnärsvksamhet efter avslutad utbildning. De flesta har redan, på grund av diverse orsaker, inte möjlighet att fortsätta skapa. Sidoarbetet, som skulle hjälpa till med brödfödan, tog plötsligt all tid. Energin till att skapa tynade långsamt bort. Någonstans läste jag att två tredjedelar av alla som utbildar sig lägger av. Det innebär inte att den tredjedel som valt att fortsätta med sitt konstnärskap är bättre än övriga. Nej, de som lagt av ser det som att de inte lyckats i sina egna ögon. Efter återkommande försök har de slutligen medgivit nederlag. De lyckades helt enkelt inte leva upp till de mål och föreställningar de satt upp för sig själva. Begreppet "att lyckas" innebär olika för olika människor och för att upprätthålla din motivation kan det vara värt att fundera kring vad just din idé om ett lyckat konstnärskap innebär. Läs gärna ett tidigare inlägg där jag gör mitt bästa för att besvara Olles fråga om hur han ska komma vidare i karriären efter avslutad konsthögskoleutbildning.

Att som inkomstkälla förlita sig på otrygga och dåligt betalda kulturjobb är, som du skriver, inte särskilt inspirerande. Men jag förstår din vilja att arbeta inom det område du faktiskt utbildat dig. Jag känner igen mig i dina ambitioner. Jag skulle själv ha ytterst svårt att ta ett jobb som inte leder längre än till pengar i kassan. Jag önskar att det kunde vara så, att enbart hårt arbete avgör dina framgångar. Men jag är inte här för att ljuga.

Du verkar redan ha insett att du kan slita som en myra och fortfarande förbli okänd och fattig. Detta låter ju allt annat än upplyftande. Men deppa inte ihop, jag har faktiskt en del tips på hur du kan upprätthålla inspirationen till att fortsätta ditt konstnärskap. Bara de senaste tre åren har jag upptäckt att jag blivit en betydligt ambitiösare och självsäkrare konstnär sedan jag insett hur mycket andra människors inspirerande levnadssätt påverkar mig. Det jag därför eftersträvar är att omges av människor som har egenskaper som jag själv eftertraktar. I Ernst Billgrens *Vad är konst och 100 andra jätteviktiga frågor* besvarar han frågan om vad han skulle säga till en blivande konstnär om han bara fick ge ett enda råd: "Umgås med de du vill vara. Människan är en gruppvarsel och man formas av gruppen. Umgås man med lata blir man ofta lat och så vidare. Leta rätt på de vars energi du uppskattar och bit dig fast".

Han har helt rätt. Inspiration och motivation kan komma från oväntade håll och något av de mest drivande är intressanta människor. Umgås du ideligen med klagande konstnärer som inte gör något åt sin situation, så riskerar även du att hamna där. Och låt oss tala sanning, ambitionsnivån hos många konstnärer är skrämmande låg. De vill, men de orkar inte försöka. Vill du bli mer driven? Vill du resa i ditt konstnärskap? Vill du tro på det du gör? Vill du lyckas i dina egna ögon? Se då till att omges med människor som uppnått detta, eller åtminstone som aktivt eftersträvar detta. Och leta inte efter någon som äger alla dessa egenskaper. Detta är troligtvis en väldigt självgod och irriterande människa att ha att göra med. Nej, öppna ögonen och leta efter guldgruv i din umgängeskrets. Be dem introducera dig till några av deras inspirerande vänner. På så vis passar du även på att utöka ditt nätverk. Det gäller så klart att göra allt detta på ett snyggt sätt då du annars riskerar att låta som en karriärdriven självpuppläst åsna.

Det gäller att vrida till svackorna så att något bra kan uppstå. Konstnären Karolina Holmlund har skapat ett helt projekt som utgår från konstnärens bristande vilja. I "Det viljelösa projektet", som pågått mellan 2002 och 2008, har hon grundligt undersökt fördelar och nackdelar med konstnärlig passivitet. Då hon bjudit in tolv personer att utforma måleriuppgifter som hon sedan genomfört har hon tagit bort ett för många konstnärer viktigt innehåll: den konstnärliga friheten. Hennes roll var istället att följa de direktiv beställaren satt upp. Frågan är om idén till projektet faktiskt uppstod till följd av bristande motivation. Karolina Holmlund berättar, *"motivationen är för mig sekundär i projektet. Motivationen har inte för mig varit ett problem, men motivationen ökar av att ingå och uppleva ett sammanhang"*. I projektet funderar hon mycket kring när, och i vilken omfattning, den fria viljan är till glädje eller lidande. Karolina fyller i *"Konstnärsrollen innehåller ju en större frihet än de flesta yrkesgrupper. Den bygger i hög grad på en idé om frihet och originalitet. Egna val är starka normer idag, man ska välja själv och förverkliga sig själv. Därför finns det anledning att ställa sig frågor kring viljan, i vilken omfattning valfriheten är eftersträvansvärd i tillvaron, och om valfriheten ökar kvaliteten eller lyckan"*.

Ernst Billgren funderar även han kring den fria viljan i uppföljaren till sin bok *Vad är konst*. Han skriver då: *"Usch nej! Låter tråkigt. Jag minns med vilken skräck många upplevde teckningstimmarna i skolan när läraren sa att eleverna fick göra vad de ville. Ofta är det bättre att göra vad som helst än att försöka lista ut vad man vill. I krocken mellan vad man själv tycker och de andra tycker finns mycket energi"*.

Jag hoppas verkligen att du ska lyckas behålla din motivation. Att bli motiverad handlar mest av allt om i vilken utsträckning saker är viktiga för dig. Inspirationsbrist är en uttjatad ursäkt som aldrig bör användas. Det finns dock stunder då du känner dig extra nere. Se då till att gå och se en riktigt bra konstutställning eftersom detta kan påminna dig om varför du överhuvudtaget valde att bli konstnär.

Lycka till,

Ida